

Lagt fyrir 386.Fund Velferðarráðs Reykjaneshæjar 8. apríl 2020

Greinargerð með mælaborði janúar – mars 2020

Viðtakandi: Velferðarráð Reykjaneshæjar

Sendandi: María Gunnarsdóttir, staðgengill sviðsstjóra velferðarsviðs

Íbúafjölgun í Reykjaneshæ.

Eftir sögulega íbúafjölgun í Reykjaneshæ sem náði hámarki árin 2017 og 2018 hefur heldur hægt á íbúafjölguninni og reiknast um 1,3% frá janúar til janúar en þegar skoðað er tímabilið frá mars 2019 – mars 2020 er íbúafjölgun tæp 3% í Reykjaneshæ.

❖ Reykjaneshæ er í krafti fjölbreytileikans.

Íbúar Reykjaneshæjar eru almennt ungir. Um 22% íbúa eru börn undir 18 ára aldri, tæp 70% 18-66 ára og 8% íbúa 67 ára og eldri. 25,79% íbúa Reykjaneshæjar er með erlent ríkisfang og voru ríkisföngin 92 talsins þann 1. apríl 2020. Pólskt ríkisfang það allra algengasta og hefur um 16% íbúa Reykjaneshæjar pólskt ríkisfang og er það um 63% allra þeirra sem hafa erlent ríkisfang í Reykjaneshæ eða 3.198. Þar á eftir kemur litháískt ríkisfang en 391 íbúi hefur það.

Ef aðeins er verið að horfa til íbúa með erlent ríkisfang þá eru um 65% þeirra á aldursbilinu 21-45 ára, 15% barna, nánast helmingur ungs fólks á aldinum 21-30, 32% allra fullorðinna á aldursbilinu 18 – 66 ára og 2,5% eldri borgara. Nú í apríl höfum safnað og skoðað aldursskiptingu út frá aldri barna og skólastigum. Í þeim tölum sjáum við að um 17% bara sem eru yngri en 1 árs hafa erlent ríkisfang og um fjórðungur barna sem er á öðru aldursári. Á leikskólaaldri hafa um 22% barna (2-5 ára) erlent ríkisfang, 16% barna á grunnskólaaldri (6 – 15 ára), 19% barna á framhaldsskólaaldri (16-19 ára) og um 17% barna sem eru á hinum hefðbundna háskólaaldri ungmenna (20-24 ára).

Fjárhagsáætlun janúar til mars 2020

Fjárhagsáætlun velferðarsviðs fyrstu 3 mánuði ársins er jákvæð um 18 milljónir sem skýrist bæði af því að tekjur eru yfir áætlun og rekstur undir áætlun. Það eru engu að síður „rauð flöggun“ í fjárhagsáætluninni og vegur þar þyngst að fjárhagsaðstoð sveitarfélagsins sem þegar er komin fram úr áætlun. Fjölgun á fjárhagsaðstoð sveitarfélagsins milli árána 2019-2020 er meira en 7 föld, nær áttföld í mars 2020. Er það helst tveir þættir sem vega þyngst í aukinni fjárhagsaðstoð, en það er fjölgun umsækjanda utan vinnumarkaðar með skert félagsleg réttindi í öðrum kerfum og fjölgun leyfisveitingar um alþjóðlega vernd.

❖ Umsækjendur án réttinda eða með skert réttindi sér til framfærslu.

Ef íbúar hafa ekki atvinnutekjur eða tekjur frá almannatryggingakerfinu s.s. endurhæfingarlífeyri, örorku, ellilífeyri, sjúkratryggingar o.s.frv. sér til framfærslu þá kemur það í hlutverk félagsþjónustu sveitarfélaga að veita umsækjendum um fjárhagsaðstoð ráðgjöf og stuðning til að þeir geti framfleytt sér og sínum til framtíðar. Í því skyni er aðgengi að ýmsum virkniúrræðum, endurhæfing og grunnmenntun mikilvæg. Á hverjum tíma er einhver fjöldi sem þarf á stuðningi sveitarfélagsins að halda og er þá mikilvægt að geta veitt hverju og einum nauðsynlegan stuðning tímabundið til að koma undir sig fótunum að nýju. 2019 kom högg í efnahags- og atvinnulífið með falli flugfélagsins WOW og var atvinnuleysi á Suðurnesjum töluvert yfir landsmeðaltali við árslok 2019, komið í um 9% meðan það var um 5% á landsvísu. Það veldur því verulegum áhyggjum vaxandi atvinnuleysi í sveitarfélaginu í tengslum við þann heimsfaraldur sem nú er glímt við og mikilvægt að hægt verði að bregðast við með nægum og fjölbreyttum stuðningi meðan fjölskyldur og fyrirtæki fara í gegnum þær afleiðingar sem heimsfaraldur Covid-19 er þegar farinn að hafa á vinnumarkað og tekjur heimila.

Í byrjun apríl var atvinnuleysið á Suðurnesjum komið í 15,4% og 17% Reykjanesbæ. Margt bendir til þess að atvinnuleysi gæti farið upp í 25% í Reykjanesbæ í apríl sem er mun meira heldur en almennt á landinu. Áætlað atvinnuleysi á höfuðborgarsvæðinu á sama tíma er 16%, á Suðurland 13,9% og önnur svæði minna. Atvinnuleysið snertir því stóran hóp íbúa Reykjanesbæjar. Á atvinnuleysisskrá á Suðurnesjum er um 65% Íslendingar, 23% pólværjar og 11% aðrir erlendir íbúar. 68% þeirra sem eru atvinnulausir tengjast ferðapjónustunni.

❖ Umsækjendur um alþjóðlega vernd.

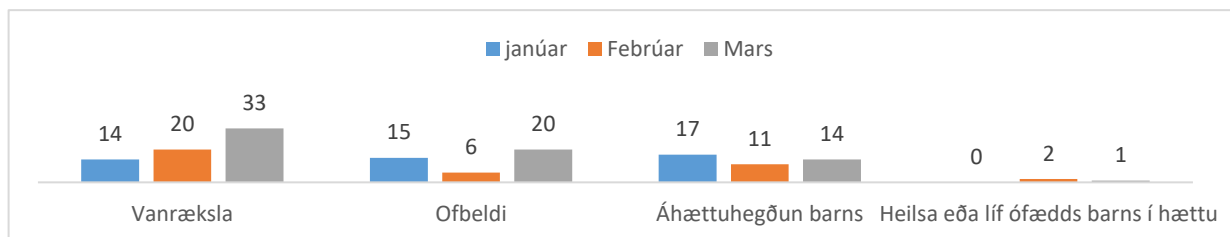
Í desember sl.(2019) var sótt um endurgreiðslu til félagsmálaráðuneytisins vegna veittrar fjárhagsaðstoðar til 26 flóttamanna sem fengu fjárhagsaðstoð á tímabilinu frá nóvember 2018 til október 2019. Innheimt er einu sinni á ári fyrir útlagðan kostnað og endurgreiðir ríkið sveitarfélögum þennan kostnað í samræmi við lög um félagsþjónustu sveitarfélaga og leiðbeinandi reglur varðandi endurgreiðslur frá árinu 2014. Á síðustu fjórum mánuðum, frá nóvember 2019 til febrúar 2020 fengu 26 umsækjendur um alþjóðlega vernd stöðu flóttamanna, jafn margir og 12 mánuðina þar á undan. Dómsmálaráðherra hefur gert grein fyrir því í fjölmiðlum að vegna heimsfaraldurs Covid-19 þá muni fjölga í hópi þeirra sem fá útgefin leyfi um alþjóðlega vernd eða dvalarleyfi á Íslandi og þarf því félagsþjónusta sveitarfélaga að vera undir það búin að verulega fjölgi í þessum hópi á árinu 2020.

❖ Húsnæðisstuðningur sveitarfélagsins

Útgjöld vegna sértækra húsaleigubóta eru líkleg til að aukast með lakkandi tekjum leigjenda sem verða fyrir atvinnumissi og tekjuskerðingum. Eins hafa fleiri heimilislausir þurft á stuðningi að halda og í tengslum við Covid-19 hefur þurft að útvega ný úrræði fyrir heimilislausa í sóttkví.

Barnavernd

Barnaverndartilkynningum hefur fjölgað í mars 2020 ef miðað er við mánuðina á undan. Heildarfjöldi barna sem tilkynnt er um í mars er einnig fleiri en mánuðina á undan. Í janúar 2020 var tilkynnt um 42 börn, 34 í febrúar og 54 í mars. Tilkynningum um heimilisofbeldis fjölgaði í mars miðað við mánuðina á undan, en um var að ræða 7 tilkynningar í janúar, 2 í febrúar og 11 mars. Það sama á við um tilkynningar varðandi vanrækslu umsjón og eftirlit og ofbeldi sem hvort tveggja eru vísbendingar um að huga þurfi vel að börnum í samfélaginu, aðbúnaði þeirra og líðan á þessum krísutímum.

Mikil fjölgun var á símtölum og útköllum á bakvakt velferðarsviðs í mars miðað við mánuðina á undan og er það m.a. vegna tilkynninga um heimilisofbeldi og útkalla Lögreglunnar á Suðurnesjum í þeim málum.

Stuðningsþjónusta

Í stuðningsþjónustu hefur orðið töluverð aukning á heimsendingu matar í mars vegna breytinga á þjónustu á Nesvöllum vegna Covid-19 en loka þurfti matsalnum á Nesvöllum og var þá þeim sem á þurftu að halda boðið upp á heimsendingu matar í staðinn.